

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО – ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ
КНТЕУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ВТЕК КНТЕУ

В.Є.Балицька

«26» 10 2018 р.

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

«Технологія організації туристичного обслуговування»

«Географія туризму»

«Історія туризму»

«Спеціалізований туризм»

для вступників на денну форму навчання
зі спеціальності 242 «Туризм»

Обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії харчових технологій та сфери обслуговування

Протокол № 2 від 18.09.2018

Голова циклової комісії І.А. Кублінська

Розглянуто та схвалено на засіданні Приймальної комісії ВТЭК КНТЕУ

Протокол № 2 від 26.10.2018р.

Відповідальний секретар Приймальної комісії І.І.Кислинська

Зміст програми з дисципліни «Технологія організації туристичного обслуговування»

ТЕМА 1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТУРИЗМУ І ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. *1.1. Внутрішні та зовнішні фактори, які впливають на розвиток туризму.* Поняття та класифікація внутрішніх (ендогенних) й зовнішніх (екзогенних) факторів. Їх взаємозв'язок і вплив на туристську діяльність. Особливості фактора сезонності. *1.2. Класифікації туризму.* Визначення туризму згідно з Законом України «Про туризм». Основні види та форми туризму. Класифікація видів туризму згідно з Законом України «Про туризм». «Молоді» види туризму. *1.3. Класифікація туристських підприємств.* Визначення туристського підприємства, його основних функцій та мети функціонування. Класифікація туристських підприємств за різними класифікаційними ознаками. *1.4. Туристський продукт й туристська послуга.* Етапи виробництва туристського продукту й туристської послуги. Сутність і склад туристського продукту.

ТЕМА 2. ЗАГАЛЬНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ *2.1. Організаційні вимоги, які висуваються перед суб'єктами туристської діяльності.* Виконування обов'язків перед туристами. Легалізація туристської діяльності. Дотримання трудового законодавства. *2.2. Вимоги до службових приміщень.* *2.3. Вимоги до кадрового складу.* Кваліфікаційні вимоги, які висуваються перед екскурсоводами. Кваліфікаційні вимоги для гідів-перекладачів. Дозвіл на супроводження туристів. Порядок отримання дозволу. Порядок анулювання дозволу. Кваліфікаційні вимоги до екскурсійної діяльності. Вимоги до інформаційно-рекламної діяльності. Вимоги до організації системи безпеки туристів *2.4. Формування пакету туристських послуг.* Варіанти роботи з туристами. Програма замовленого туру. Програма інклюзивних турів. Класифікація туристських маршрутів. *2.5. Ціноутворення в туризмі.* Схема ціноутворення туристських послуг у туроператорів. Схема ціноутворення туристських послуг у турагентів.

ТЕМА 3. ДОГОВОРНІ ВІДНОСИНИ В ТУРИСТСЬКОМУ БІЗНЕСІ *3.1. Правові основи договірних відносин. Агентський договір.* Правові основи договірних відносин. Види договорів у сфері турбізнесу. Характеристика та правила укладання агентського договору між турагентом і туроператором. Предмет агентського договору. *3.2. Договори з постачальниками та підрядчиками.* Основні вимоги до укладання договорів з постачальниками та підрядчиками. Формування туристського продукту за рахунок власних туристських послуг туроператора й послуг інших організацій. *3.3. Договори із страховими компаніями.* Обов'язкове страхування туристів. Умови страхування й отримання страхового полісу. Укладання договору зі страховою компанією. *3.4. Договори з клієнтами (договори на туристське обслуговування).* Вимоги законодавства до укладання даного виду договорів. Основні дані, які містить договір. Правила отримання ваучера. Вимоги до складання, оформлення та виготовлення туристських ваучерів. Відмітні особливості туристського ваучера та туристської путівки на отримання

туристських послуг. Права й обов'язки туристів при укладанні договору на туристське обслуговування. 3.5. *Договори між туристом й окремими суб'єктами туристської індустрії.* Договір готельного обслуговування. Договір екскурсійного обслуговування. Договір на здійснення пасажирських перевезень. Договір на медичне обслуговування туристів.

ТЕМА 4. МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ У ТУРИЗМІ

4.1. *ПРАВИЛА оформлення візових документів для в'їзду в Україну.* Основні візові документи: віза, візова анкета, паспортний документ. Види віз. Абревіатура видів віз. Термін дії віз залежно від її виду. Правила оформлення візових документів. 4.2. *Закон України Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України (21 січня 1994 року N 3857-XII).* Право громадян України на виїзд з України і в'їзд в Україну. Документи громадянина України на право виїзду з України і в'їзду в Україну. Порядок перетинання громадянами України державного кордону України. Порядок і правила оформлення документів для виїзду громадян України за кордон. Обмеження на виїзд з України з міркувань безпеки громадян. 4.3. *Міжнародні туристські організації.* Організація діяльності та основні завдання Всесвітньої туристської організації (ВТО). „Хартія туризму”. „Кодекс туриста”. Всесвітня федерація асоціацій туристських агентств. Всесвітня асоціація туристських агентств. Міжнародна асоціація з повітряних перевезень. Міжнародна готельна асоціація. Некомерційні організації сприяння туризму. 4.4. *Міжнародне регулювання туристичної діяльності. Роль та значення всесвітньої туристської організації (ВТО).* Механізм правового регулювання міжнародного туризму. Цілі та завдання ВТО. Структура ВТО. Функції виконавчого комітету ВТО. Секретаріат ВТО. Робоча програма й оперативна діяльність ВТО.

ТЕМА 5. УНІФІКАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТУРИСТСЬКИХ ПОСЛУГ ТУРИСТСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

5.1. *Концепція уніфікованих технологій туристських послуг.* Актуальність та значення концепції розробки уніфікованих технологій. Технологічні прогнози концепції. Поняття технологій і технологічних процесів. Основні та допоміжні технологічні процеси. Технологічні цикли. Технологічні операції. Уніфікація технологічних процесів розміщення. Структура уніфікованої технології. 5.2. *Чинники, що визначають появу нових технологій.* Технологічні прогнози. Технологічний розрив. Технологічні інновації. Технологічне зрушення. Шкала вимірів складності технологій. Еволюційні зміни технологій. 5.3. *Організація туристського товарообігу і технологія партнерських відносин.* Програма створення комплексного (пакетного) туристського продукту. Завдання пакета туристських послуг і зручностей. Методи стимулювання збуту туристських послуг. Канали розподілу, їх функції та рівні. Види туристських фірм за розмірами операцій. Менеджмент якості. Основні функції реклами у сфері туристського товарообігу і партнерських відносин. 5.4. *Абревіатура фахових термінів в індустрії гостинності.*

ТЕМА 6. ФУНКЦІОНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НАДАННЯ ТУРИСТСЬКИХ ПОСЛУГ

6.1. *Організатори туризму.* Види підприємств-організаторів туризму. Туристський оператор. Туристський

агент. Види діяльності турагентів. 6.2. *Класифікація транспортних подорожей і транспортних засобів.* Напрями вдосконалення матеріально-технічної бази транспорту. Класифікація транспортних подорожей. Вимоги до перевезень. Круїзні подорожі. Обслуговування залізничним транспортом. Обслуговування автомобільним транспортом. Перевезення туристів повітряним транспортом. Перевезення туристів водним транспортом. 6.3. *Заклади розміщення туристів. Види готелів.* Основні види закладів розміщення. Спеціалізовані заклади розміщення. Приватні заклади розміщення. Системи класифікації готелів. Основні служби готелів. Вимоги до обслуговуючого персоналу готелів. 6.4. *Система ресторанного господарства.* Принципи функціонування закладів ресторанного господарства. Класифікація закладів ресторанного господарства.

ТЕМА 7. ФУНКЦІОНУВАННЯ ТУРИСТСЬКОЇ ІНДУСТРІЇ. РЕГУЛЯТОРНІ ОСОБЛИВОСТІ 7.1. *Організаційно-правове забезпечення туристичної індустрії в Україні.* Стан законодавчої бази України в сфері туризму. Державна програма розвитку туризму в Україні до 2010 року. Основні завдання державної політики у сфері туризму. 7.2. *Основи державної туристської політики.* Принципи державної політики в галузі туризму. Туристський імідж регіонів. Вимоги до регіональних органів влади. Основні цілі розвитку туризму в регіоні. Чинники політики туризму. 7.3. *Міжнародні відносини України в сфері туризму.* Планування розвитку туризму. Україна – член ВТО. Міжнародне туристське співробітництво. Класифікація рекламно-інформаційних заходів за масштабом і цілями. Туристське представництво за кордоном.

ТЕМА 8. МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ ОБСЯГІВ ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 8.1. *Загальні положення.* Визначення термінів. Класифікації відвідувачів. Мета відвідування. Туристське споживання та туристські витрати. Економічні вигоди туризму. Структура туристського споживання. 8.2. *Джерела інформації.* Статистичні дослідження та експертна оцінка. Державна статистична звітність. Система показників статистики туризму України. Міжнародна система показників статистики туризму. Нормативні показники. 8.3. *Алгоритм розрахунків.* Обчислення кількості відвідувачів. Обчислення середньої тривалості перебування. Обчислення показника середньодобових витрат відвідувача. Обчислення обсягу туристського споживання. Обчислення внутрішнього туристського споживання. Обчислення валових туристських витрат в інших країнах. Обчислення кількості суб'єктів галузі туризму. Обчислення чисельності працівників галузі туризму. Обчислення обсягу послуг, наданих підприємствами сфери туризму.

ТЕМА 9. КЛАСИФІКАЦІЯ ГРУП КЛІЄНТІВ. ШКАЛА ПОТРЕБ КЛІЄНТІВ

9.1. *Фактори, які впливають на поведінку покупця* Модель поведінки покупця. Культурні характеристики покупця. Особисті фактори. 9.2. *Класи обслуговування.* Рівні обслуговування турів: «люкс», перший клас, туристський клас, економічний клас. 9.3. *Шкала потреб клієнтів.* Вимоги до обслуговування туристів на рівні «люкс». Вимоги до обслуговування туристів на рівні першого класу. Вимоги до обслуговування туристів на рівні

туристського класу. Вимоги до обслуговування туристів на рівні економічного класу.

ТЕМА 10. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ РОБІТНИКІВ СЕРВІСУ

10.1. Основні якості робітників служби сервісу. Культура робітників сервісу. Основні якості особистості робітника. 10.2. Професійні стандарти робітників. Вимоги професійного рівня згідно з професійними стандартами. 10.3. Основи етикету. Зовнішній вигляд обслуговуючого персоналу. Особливості телефонного етикету. Правила ведення розмови (переговорів) по телефону.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бабарицька В. К. Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг / В. К. Бабарицька. – К. : Вид. Львівськ, 2009. – 288
2. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: стратегия и финансы : учебник [Текст] / Е. Н. Ильина. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 192 с.
3. Ильина Е. Туроперейтинг. Организация деятельности / Е. Ильина. – М. : ФИС, 2007. – 480 с.
4. Исмаев Д. К. Основная деятельность туристской фирмы : учебн. пособ. / Д. К. Исмаев. – М. : ООО Книгодел: МАРТ, 2005. – 158 с.
5. Кабушкин, Н. И. Организация туризма : учебник / Н. И. Кабушкин, А. П. Дурович. – М. : Новое знание, 2003. – 632 с.

Додаткова

6. Квартальнов В. А. Туризм как вид деятельности / В. А. Квартальное. – М. : Менеджмент туризма, 2002. – 288 с. 43
7. Кусков А. С. Туроперейтинг : учебник / А. С. Кусков, В Л. Голубева. – М. : ФОРУМ, 2009. – 400 с.
8. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. посібн. / О.О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2003. – 104 с.
9. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О.О. Любіцева. – 3-е вид. – К. : Альтпрес, 2005. – 253 с.
10. Маринин М. М. Туристские формальности и безопасность в туризме / М. М. Маринин. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 144 с.
11. Михайліченко Г. І. Практика організації туристичних подорожей : навч. посібн. / Г. І. Михайліченко. – К. : КНТЕУ, 2003. – 156 с.
12. Про туризм : Закон України в редакції від 18.11.2003 р. // ВВР. – 2004. – № 13. – Ст. 180. 13. Туризмологія (теорія туризму) : навч.-метод. посібн. зі спецкурсу. – К. : КУТЕП, 2010. – 70 с.

Зміст програми з навчальної дисципліни «Географія туризму»

Тема 1. Географія туризму як наукова дисципліна

Підходи до визначення туризму та їх географічна інтерпретація: статистичний, функціональний, сутнісний (системний). Туризм як соціо-еколого-економічна система та об'єкт дослідження географічної науки.

Еволюція туризму в контексті географічної науки. Туристський рух, історичні періоди розвитку туристського руху. Еволюція наукових досліджень в царині географії туризму.

Особистісні (людські) та територіальні (географічні) детермінанти туризму. Туристська активність людини та фактори, що її формують. Туристська мотивація. Туристські потреби. Рекреаційні потреби. Психотипи туристів та їх взаємозв'язок з цілями і мотивами туристичної подорожі. Туристська біографія.

Туристичний потенціал території та загальна характеристика його складових елементів. Туристські атракції (туристські принади). Туристична інфраструктура. Туристичні умови. Туристичні інститути. Туристична інформація.

Система географічних наук в туризмі. Об'єкт, предмет і завдання географії туризму. Географія туризму та рекреаційна географія: спільні риси та відмінності. Термінологічний апарат географії туризму. Туристська дестинація. Класифікація туризму з позицій географічної науки. Форми та види туризму.

Сучасні наукові концепції та моделі в географії туризму. Геопросторові моделі туризму. Моделі туристських переміщень. Модель розкладу відстані. Структурні моделі туризму. Модель територіально-рекреаційної системи. Моделі «відбуття - прибуття». Концепція сталого розвитку туризму.

Тема 2. Методологія та методика географічних досліджень в туризмі

Методологічні підходи до комплексної оцінки туристичного потенціалу території. Накопичення, упорядкування та аналіз географічної інформації для цілей туризму. Джерела інформації географії туризму.

Методи збору географічної інформації. Опис. Запит інформації. Інвентаризація. Опитування. Щоденниковий метод.

Оціночні методи. Інвентаризаційна таблиця. Туристичний паспорт території. Таблиця детермінант. Бальна бонітировка. Система коефіцієнтів та відносних показників. Нормативний метод.

Методи класифікації в географії туризму. Система індикаторів та класифікаційних ознак, що використовується в географії туризму.

Методи типології в географії туризму. Критерії типологічного аналізу території для географії туризму. Метод районування. Структурно-логічні моделі О.Бейдика. Рейтингові методи.

Картографічний метод та форми його використання в географії туризму. Класичні туристичні карти. Туристичні картоїди. Ментальні карти.

Тема 3. Географія туристських потоків, доходів та витрат

Туристський потік та його географічна характеристика. Основні географічні закономірності функціонування туристських потоків. Регіони і центри, що генерують і регіони і центри, що приймають туристський потік. Класифікація туристських потоків за різними ознаками.

Географічна оцінка туристського потоку. Показники, що визначають обсяги туристського потоку: кількість вибуттів та кількість прибуттів, тривалість перебування. Географія країн та регіонів за середньою тривалістю перебування туристів. Показники, що визначають інтенсивність туристського

потоків: інтенсивність прибуттів та вибуттів туристів. Географія країн та регіонів за інтенсивністю прибуттів та вибуттів. Нерівномірність туристських потоків в світі. Показники, що визначають нерівномірність туристського потоку. Географія країн та регіонів з різними значеннями коефіцієнту нерівномірності туристського потоку.

Географічна оцінка туристичних доходів та витрат. Країни «активного» та «пасивного» туризму. Географія країн та регіонів за туристичними доходами та витратами. Туристичне сальдо. Країни та регіони з позитивним та негативним туристичним сальдо.

Тема 4. Класифікація та географічна оцінка туристичних ресурсів

Підходи до визначення туристичних та туристично-рекреаційних ресурсів. Умови використання туристичних ресурсів: туристський інтерес та туристське враження. Властивості туристичних ресурсів.

Підходи до класифікації туристичних ресурсів. Сутнісний підхід до класифікації туристичних ресурсів. Природні та антропогенні ресурси. Підхід П.Дефера: гідром, фітом, літом та антропоном. Класифікація О.Бейдика: природно-географічні, природно-антропогенні, суспільно-історичні, «суперточка-тур», гомогенні, латентні, типу «координата».

Діяльнісний підхід до класифікації туристичних ресурсів: туристичні блага, туристичні антропогенні ресурси, туристична інфраструктура. Ціннісний підхід: світова природна та культурна спадщина (список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО), національне культурно-історичне і природне надбання, туристичні ресурси місцевого значення. Туристичні ресурси в сучасних світових та національних конкурсах-проектах: «Нові сім чудес світу», «Нові сім природних чудес світу», «Сім чудес України», «Сім природних чудес України» та ін.

Класифікація туристичних ресурсів за ступенем використання та за обсягами туристських потоків.

Проблеми освоєння та користування туристичними ресурсами. Реєстр туристичних ресурсів. Кадастр туристично-рекреаційних ресурсів. Паспортизація туристично-рекреаційних ресурсів. Економічна, соціальна та екологічна оцінка туристичних ресурсів. Гранично допустимі щільність та гранично допустиме навантаження.

Тема 5. Природні туристичні ресурси

Географічна оцінка кліматичних ресурсів. Різновиди кліматичних ресурсів. Характеристика комфортних кліматичних умов: середньодобова температура повітря впродовж певного періоду часу, сніговий покрив, режими ультрафіолетової радіації, іонізації повітря, атмосферного тиску, вологості повітря, опадів, переміщення повітряних мас. Мікроклімат сольових шахт та печер. Кліматичні курорти та курортні місцевості.

Географічна оцінка бальнеологічних ресурсів. Характеристика мінеральних вод, грязей та озокериту. Бальнеологічні та бальнеогрязьові курорти та курортні місцевості.

Географічна оцінка водних туристичних ресурсів. Характеристика океанів, морів, озер, річок як туристичних ресурсів. Узбережжя, як атрактивна туристична зона. Характеристика та види пляжів. Купальний сезон.

Гідрологічні та гідротехнічні водні об'єкти та їх туристична привабливість: аквапарки, водосховища, ставки, водоспади, джерела, витоки річок.

Географічна оцінка біотичних туристичних ресурсів. Туристична привабливість лісів, лісостепу, степу, боліт. Природні ландшафти. Паркові зони, заказники та ботанічні пам'ятки природи як атрактивні туристичні об'єкти. Туристична привабливість представників флори і фауни.

Ресурси природно-заповідного фонду. Географія природних біосферних заповідників, національних природних парків.

Туристична привабливість природно-антропогенних біотичних ресурсів: парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, дендропарки, ботанічні сади, зоологічні парки, акваріуми та океанарії. Мисливські угіддя. Мисливська фауна.

Ландшафтні та орографічні туристичні ресурси. Пейзажна естетика, живописність та різнохарактерність ландшафту. Географічна оцінка рельєфу, як туристичного ресурсу. Туристична привабливість гір, гірських хребтів, височин, низовин, карстових печер. Ландшафтні парки.

Тема 6. Культурно-історичні ресурси туризму

Культурна спадщина як ресурс туризму, її матеріальні і нематеріальні складові. Фактори, що визначають туристський інтерес до культурно-історичних цінностей дестинації.

Географічна оцінка археологічних туристичних ресурсів. Туристична привабливість археологічних пам'яток України, Європейського регіону, світу. Архітектурні туристичні ресурси. Туристична привабливість архітектурних пам'яток України, Європейського туристичного регіону, світу.

Пам'ятки історії та культури. Туристична привабливість музеїв та музеїв-заповідників. Садиби, фортифікаційні споруди, замкові та монастирські комплекси, як ресурси туризму. Історичні міста. Монументальне мистецтво. Техногенні туристичні ресурси.

Етнічні та етнографічні ресурси. Туристський інтерес до етнографічних особливостей населення. Пам'ятки етнографії, що відображають етнічні та культурно-побутові процеси народів дестинації. Етнічна культура. Традиційні промисли та ремесла.

Подієві ресурси. Види подієвих ресурсів та їх географічна характеристика.

Сучасні види культурно-історичних ресурсів. Географія найбільш атрактивних культурно-історичних ресурсів України, Європейського туристичного регіону, світу.

Тема 7. Географія рекреаційних видів туризму

Географічна характеристика купально-пляжного туризму. Інфраструктура купально-пляжного туризму. Географія центрів купально-пляжного туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні, світі.

Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму. Види лікувально-оздоровчого туризму. Типологія курортів. Географія основних курортів та центрів лікувально-оздоровчого туризму України, Європейського туристичного регіону, світу.

Географічна характеристика розважального туризму. Різновиди розважального туризму. Географія центрів розважального туризму України, Європейського туристичного регіону, світу.

Географічна характеристика круїзного туризму. Види круїзів. Круїзні судна. Географія центрів, районів розвитку та маршрутів круїзного туризму в світі.

Тема 8. Географія активних видів туризму

Географічна характеристика гірськолижного туризму. Історія, види та інфраструктура гірськолижного туризму. Географія центрів та регіонів розвитку гірськолижного туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні, світі.

Географічна характеристика дайв-туризму. Види дайвінгу. Інфраструктура дайвінгу. Географія центрів та регіонів розвитку дайв-туризму в Україні, Європейському регіоні, світі.

Географічна характеристика гольф-туризму. Географія центрів та регіонів розвитку гольф-туризму в Європейському туристичному регіоні та світі.

Географічна характеристика екстремального та пригодницького туризму. Водні, наземні, гірські, повітряні та екзотичні види екстремального туризму. Види пригодницького туризму. Географія центрів та регіонів розвитку екстремальних та пригодницьких видів туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні, світі.

Тема 9. Географія культурно-пізнавального та подієвого туризму

Географічна характеристика культурно-пізнавального (екскурсійного) туризму. Види культурно-пізнавального туризму. Географія найбільш атрактивних маршрутів та регіонів розвитку культурно-пізнавального туризму.

Географічна характеристика подієвого туризму. Класифікація подієвого туризму. Географія турів, центрів та регіонів подієвого туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні, світі. Перспективи та потенціал розвитку подієвого туризму.

Тема 10. Географія релігійного туризму та паломництва

Підходи до визначення релігійного туризму. Паломництво та релігійний туризм культурно-пізнавального характеру. Види, функції та особливості паломництва. Релігійні та культові центри. Релігійні організації. Географія центрів та регіонів паломництва та релігійного туризму у християнстві, ісламі, буддизмі, іудаїзмі, індуїзмі.

Тема 11. Географія ділового туризму

Видова структура ділового туризму. Класичні ділові поїздки та МІСЕ-поїздки. Географічна характеристика конгресно-виставкового туризму. Географія центрів та країн розвитку конгресно-виставкового туризму. Характеристика інсентив туризму. Організатори МІСЕ-заходів. Географія центрів ділового туризму в Україні та світі.

Тема 12. Географія міського, сільського та екологічного туризму

Географічна характеристика міського туризму. Міста, як туристичні центри, їх функції та типи. Туристичний потенціал міст. Малі та великі міста –

туристичні центри. Туризм в мегаполісах та його географічна оцінка в умовах глобалізації.

Основні підходи до визначення сільського туризму. Моделі організації сільського туризму. Географія регіонів та країн розвитку сільського туризму в Україні та світі.

Підходи до визначення та ознаки екологічного туризму. Види екологічного туризму. Об'єкти та інфраструктура екологічного туризму. Географія центрів та регіонів розвитку екологічного туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні та світі.

Рекомендована література

Основна

1. Аріон О.В., Уліганець С.І. Географія туризму: навчально-методичний посібник / О.В.Аріон, С.І.Уліганець. – К.: Альтерпрес, 2013. – 266 с.
2. Атлас «Знайомтесь. Україна» / Н.О.Крижова, Л.М. Веклич. – К.: ДНВП «Картографія», 2009. – 144 с.
3. Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України: навчальний посібник / О. О. Бейдик. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Альтерпрес, 2011. – 462 с. – (Бібліотека професійного менеджера).
4. Географічні аспекти розвитку туризму (на прикладі України та Польщі): монографія / В. Г. Явкін [та інші]. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2010. – 344 с.
5. Географія світового господарства з основами економіки: навчальний посібник / За ред. Я.Б. Олійника, І.Г. Смирнова. – К.: Знання, 2011. – 640 с.
6. Кляп М.П., Шандор Ф.Ф. Сучасні різновиди туризму: навчальний посібник / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – К.: Знання, 2011. – 334 с.
7. Компактний атлас світу. – К.: ДНВП «Картографія», 2011. – 192 с.
8. Кузик С.П. Географія туризму: навч. посібник / С.П. Кузик. – Київ: Знання, 2011. – 271 с.
9. Любіцева О.О. Паломництво та релігійний туризм: навчальний посібник / О. О. Любіцева. – К.: Альтерпрес, 2011. – 416 с. – (Бібліотека професійного менеджера).
10. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України: навчальний посібник / О. О. Любіцева, В. Є. Панкова, Є. В. Стафійчук. – К.: Альтерпрес, 2007. – 369 с.: іл., картосхеми. – (Бібліотека професійного менеджера).
11. Малий атлас світу. – К.: ДНВП «Картографія», 2013–2015. – 192 с.
12. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
13. Масляк П.О. Рекреаційна географія: навч.посіб. / П.О.Масляк. – К.: Знання, 2008. – 343 с.
14. Холлоуей Дж. К., Тейлор Н. Туристический бизнес / Дж. К. Холлоуей, Н. Тейлор ; пер. с 7-го англ. изд. Т. А. Черной, А. А. Кожевниковой. – 7-изд. – К.: Знання, 2007. – 798 с.

Допоміжна

1. Александрова А.Ю. География туризма: учебник кол. авторов; под ред. А.Ю. Александровой / А.Ю. Александрова та ін. – М. : КНОРУС, 2008. – 592 с.
2. Александрова А.Ю. Международный туризм: Учебник / А.Ю. Александрова. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 470 с.
3. Бабкин А.В. Специальные виды туризма / А.В. Бабкин. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2008. – 252 с.
4. Бейдик О.О. Українсько-російський словник термінів і понять з географії туризму і рекреаційної географії / О.О. Бейдик. – К.: РВУ “Київський університет”, 1997. – 300 с.
5. Биржаков М.Б. Введение в туризм: Учебник / М.Б. Биржаков – Изд-ние 9-е, переработаное и дополненное. – СПб: Герда, – 2007. – 576 с.
6. Бовсуновська Г.Я. Географія туризму: Навч.посібник / Г.Я. Бовсуновська. – Донецьк:ДІТБ,2002. – 411 с.
7. Ільїна О.В. Туризм. Рекреаційна географія: Поняття і терміни / О.В. Ільїна. — Луцьк: Терен, 2004. – 104 с.
8. Квартальнов В. А.Туризм / В.А.Квартальнов.– 2-е изд., перераб. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 336 с.
9. Квартальнов В.А. Теория и практика туризма / В.А.Квартальнов. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 672 с.
10. Конспект лекцій навчальної дисципліни «Географія туризму» (для студ. спеціальності 6.140103 «Туризм») /Укл.: Покоłodна М.М., Полчанінова І.Л.– Харків: ХНАМГ, 2012. – 135 с.
11. Кусков А. С. География туризма: учеб. пособие / А. С. Кусков, Е. И. Арсеньева. – М.: Флинта, 2006. – 30 с.
12. Любіцева О.О. Географія туризму: ще раз про предмет дослідження // Географія та туризм. К.:ВГЛ «Обрії», 2007. – Вип.1. – с.25–30.
13. Макаренко С.Н., Саак А.Э. География туризма: Учебное пособие / С.Н. Макаренко, А.Э. Саак. –Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2004. – 114 с.
14. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Навч. пос. / М.П. Мальська, В.В.Худо. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
15. Проблеми географії та менеджменту туризму: Монографія / Явкін. В.Г., Руденко В.П., Король О.Д. та ін. – Чернівці: Рута, 2006. – 2006 с.
16. Романов А.А., Саакянц Р. Г. География туризма / А.А. Романов, Р.Г. Саакянц. – М., 2004. – С. 51.
17. Самойленко А. А. География туризма: учеб. Пособие / А.А. Самойленко. – Ростов н/Д: «Фенікс», 2006.– 368 с.
18. Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму: Навч. посіб. / І.В. Смаль. – Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М.Гоголя, 2004. – 264 с.
19. Филиппова И. Г. География туризма / И.Г. Филиппова, В.Л. Погодина, Е.А. Лукьянов. – СПб.: Изд. Дом «Бизнес-пресса», 2007. – 264 с.

Інформаційні ресурси

1. Александрова А.Ю. Теоретические основы географии туризма: [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

[/http://www.sgu.ru/faculties/historical/sc.publication/tourism/docs/02.pdf](http://www.sgu.ru/faculties/historical/sc.publication/tourism/docs/02.pdf)

2. Державне агентство з туризму та курортів: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/ua/>

3. Официальный сайт ЮНЕСКО. Список объектов всемирного наследия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=31>

4. World Tourism Organization UNWTO: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.unwto.org/>

5. International Recommendations for Tourism Statistics 2008 (IRTS 2008): [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://statistics.unwto.org/en/content/conceptual-framework-tourism-statistics-international-recommendations-tourism-statistics-200>

6. Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework (TSA:RMF 2008): [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://statistics.unwto.org/en/content/conceptual-framework-tsa-tourism-satellite-account-recommended-methodological-framework-tsar>

7. World Travel & Tourism Council: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wttc.org/eng/Home/> – офіційний сайт WTTC

ЗМІСТ ПРОГРАМИ з навчальної дисципліни «Історія туризму»

Тема 1: Історія туризму як наука

План, предмет і зміст історії туризму. Основні методи дисципліни. Періодизація історії туризму. Особливості подорожей у давні часи. Географія подорожей у давні часи. Основні фактори, що спонукали до мандрівок у давні часи. Мандрівники в Давньому Сході. Географія подорожей шумерів, єгиптян. Давньокитайські мандрівники. Передумови виникнення і розвиток мандрівок. Переміщення (міграції) первісних людей. «Мандрівки» і розширення знань і вмінь. Активізація мандрівництва в античні часи. Видатні мандрівники Древньої Греції. Розвиток римської мандрівної інфраструктури. Розвиток торгівлі як рушія подорожей. Найважливіші світові торговельні шляхи. Мандрівки в античну епоху. Історія туризму як наука. Подорожі та мандрівки в давні часи Мандрівки в античну епоху.

Тема 2: Походи та подорожі в Середньовіччя

Походи та подорожі в Середньовіччі. Особливості середньовічної культури, як культурний феномен. Хрестові походи, їх причини і значення. Географічні відкриття та їх значення. Пошук нових торговельних шляхів. Відкриття Американського континенту. Мандрівництво давніх русичів. Шлях «з варяг у греки». Розширення території Русі. Торговельні подорожі купців. Пошук коротших торговельних шляхів. Подорож Васко да Гама, Афанасія Никітіна та інших відомих купців. Внесок Середньовіччя в розвиток мандрівництва. Паломництво як особливість релігії. Освітні подорожі в Європі. Географічні відкриття як поштовх до розвитку мандрівництва.

Тема 3: Розвиток туризму в Новий Час

Подорожі та відкриття в 17 -18 ст. Технічні вдосконалення в новий час. Найвідоміші мандрівники Нового часу. Дослідження «Чорного континенту». Подорожі вглиб континенту. Работоргівля, її значення. Соціально – економічні

причини встановлення туризму. Вплив торгівлі на розвиток туризму. Становлення організованого туризму. Розвиток туристичного бізнесу в Європі. Найвідоміші мандрівники 19 ст. Підкорення Північного та Південного полюсів. Дослідження Океанії та Австралії. Подорожі та відкриття у 17 – 18 ст. Мандрівки в 19 ст. Становлення туристичного бізнесу.

Тема 4: Туризм у 20 ст.

Розвиток туризму до II світової війни. Удосконалення структури туризму. Розвиток масового туризму. Створення міжнародних туристичних організацій. Становлення та розвиток професійної освіти туризму. Підготовка професійних кадрів для туристичного бізнесу. Поява спеціалізованих навчальних закладів для туризму. Розвиток туризму після II світової війни. Вдосконалення світової транспортної системи. Роль міжнародних туристичних організацій в розвитку туризму. Світовий туризм на сучасному етапі. Динаміка, проблеми і перспективи сучасного туризму. Застосування високих технологій в індустрії туризму. Нові види туризму і перспективи їх поширення. Геополітика та туризм. Повоєнний туризм. Проблеми і перспективи сучасного туризму.

Тема 5: Розвиток туризму в Україні

Мандрівки та подорожі до Новітнього часу. Зв'язки Київської Русі з навколишнім світом. Освітнянські, наукові, місіонерські подорожі українців. Початок організованого туризму (к.19 – поч. 20ст.) Подорожі іноземців в античні часи. Мандрівки і подорожі іноземців до Криму в 13-17 ст. Відвідання іноземцями козацької України. Розвиток туризму в міжвоєнний період. Створення централізованої системи управління туризмом. Туристично – екскурсійний і краєзнавчий рух. Розвиток туризму в кінці 20 на початку 21 століття. Проблеми і перспективи туризму в незалежній Україні. Правові засади туристичної діяльності в Україні. Активізація міжнародної туристичної діяльності. Україна очима іноземців в давні часи. Туризм в Радянській Україні. Розвиток туризму в незалежній Україні.

Список використаної літератури:

Основна

1. Соколова М. В. История туризма: Учеб. пособие для студ. вузов. — 2-е изд., перераб. — М.: Издат. центр «Академия», 2004. — 352 с.
2. Федорченко В. К., Дьорова Т. А. История туризма в Ук-раїні: Навч. посіб. — .: Вища шк., 2002. — 195 с.
3. Шаповал Г. Ф. История туризма. — Минск: ИП Эко-перспектива, 1999. — 303с.

Додаткова

4. Попович С. І. З історії ділового туризму в ієві в кінці XIX — на початку XX ст. // Внутрішній туризм в Україні: Окремі аспекти. — 2002. — С. 130 -139.
5. Муромов И. А. 100 великих путешественников. — М.: Вече, 2001. — 656с.
6. Усыкин Т. С. Очерки истории российского туризма. — СПб.: Герда, 2000. — 224 с.

7.Воронкова Л.П. История туризма и гостеприимства: Уч. пособие. – М.:ФАИР-Пресс, 2004. 304 с. 8. Гацунаев Н.К. Географы и путешественники. – М.: Рипол Классик, 2001. – 576 с.16 Геродот. История.

9. Дворниченко В.В. Развитие туризма в СССР (1917 – 1983 гг.): Уч. пособие. – М.: ЦРИБ Турист, 1985. – 86 с.

10. Авадяева Е.Н., Зданович Л.И. 100 великих мореплавателей. – М., 2000.– 512 с.

11. Воронкова Л.П. История туризма: Уч. пособие. Московский психолого-социальный институт – Воронеж: Из-во НПО «МОДЭК», 2001. – 304 с. 12. История средних веков. Хрестоматия. Пособие для учителя. В 2 ч. Ч 1(V – XV века), Ч. 2 (XV – XVII века)/Сост. В.Е. Стапанова, А.Я. Шевеленко. – 3-е изд., дораб. – М.: Просвещение, 1988. – Ч. 1 – 287 с., Ч 2. –271 с.

Зміст програми з навчальної дисципліни «Спеціалізований туризм»

Тема № 1 Класифікація туризму

Класифікаційні ознаки спеціалізованого туризму. Внутрішній та міжнародний туризм. В'їзний та виїзний туризм. Фактори розвитку туризму та історичні етапи його формування. Моніторинг та контроль екологічного та соціального впливу туристичної діяльності. Умови розвитку туризму. Проблеми,що ускладнюють розвиток туризму. Вплив розвитку туристичної галузі на розвиток економіки країни. Туристичні макрорегіони світу. Прибутки від туризму у світі. Розвиток сфери туризму в майбутньому. Спеціалізація туризму. Причини виникнення та історичні етапи розвитку спеціалізованого туризму. Основні чинники розвитку туризму. Принципи розвитку спеціалізованого туризму. Особливості спеціалізованого туризму. Види туристичних послуг. Особливості туристичних послуг. Поняття «екологічний туризм». Перспективи розвитку екологічного туризму. Передісторія туризму. Елітарний туризм. Початок становлення масового туризму. Історія виникнення туризму. Розвиток туризму,етапи розвитку. Розвиток туризму в Україні. Особливості масового туризму. Відмінність масового туризму від популярного. Рекреаційний потенціал України. Рекреаційно-туристичні ресурси України. Основні рекреаційні об'єкти України.

Тема № 2 Релігійний туризм

Історія релігійного туризму. Макрорегіони паломництва. Найбільший релігійні центр світу. Види паломництва. Особливості паломництва в Україні та закордоном. Визначення і різновиди релігійного туризму. Паломницький туризм. Види і особливості паломництва. Типи релігій. Родоплемінні релігії. Релігія фетишизму. Релігія тотемізму Ранні національні релігії. Риси ранніх релігій. Історія розвитку релігійного туризму. Поняття «тотемізм». Виникнення тотемізму. Риси тотемізму. Символи віри. Положення християнства. Основні віровчення християнства. Поняття «паломництво». Основні світові місця паломництва. Причини здійснення паломництва. Ознаки паломництва. Суть релігійного туризму. Зарубіжні православні центри. Різновиди релігійного туризму. Що включає в себе поняття «Автокефалія»?Адміністративний центр православ'я.

Тема № 3 Подієвий туризм

Перспективи розвитку подієвого туризму. Географія і тематика подієвого туризму. Види подієвого туризму. Цільова аудиторія подієвого туризму. Класифікація подієвого туризму. Мета подієвого туризму. Олімпійські ігри. Олімпійська символіка. Україна на олімпійських іграх. Міжнародний кінофестиваль «Роздоріжжя Європи». Фестиваль молодого кіно «Повний метраж». Міжнародні зустрічі театрів танцю. Особливості святкування гастрономічних фестивалів в Україні. Проведення гастрономічних фестивалів у Західній Європі.

Тема № 4 Екстремальний туризм

Визначення екстремального туризму. Види та значення екстремального туризму. Характеристика водного туризму. Популярні водні види екстремального туризму. Особливості екстремального туризму. Космічний туризм. Кайтсерфінг. Його суть та характеристика. Джайло туризм. Туризм на Північному та Південному полюсах. Визначення альпінізму. Головна проблема альпінізму. Сноубординг. Гірські види екстремального туризму. Вимоги безпеки. Перспективи розвитку гірських видів екстремального туризму. Національні особливості українського екстремального туризму. Основні об'єкти відвідування. Його види та характеристика. Скайсерфінг. Бейс Джампер – найбільш небезпечний вид на тлі екстремальних. одні види екстремального туризму. Наземні види екстремального туризму. Гірські види екстремального туризму. Повітряні види екстремального туризму. Популярні місця екстремального відпочинку.

Тема № 5 Лікувально–оздоровчий туризм

Природні фактори впливу. Лікувальні властивості курортів. Історія курортної справи. Найбільші курорти світу. Кліматолікування в туризмі. Бальнеолікування в туризмі. Розвиток санітарно-курортної справи.

Основні профілі санаторіїв. Класифікація курортів. Курортологія, як наука. Перспективи розвитку. Що включає в себе поняття курорт. Типи та класифікація курортів. Генетична класифікація курортів. Основні райони лікувально-оздоровчого туризму. Курорти світового значення. Курортна справа у Західній Європа. Курорти Південної Америки. Курорти Європи. Особливості європейських курортів. Відомі курорти США. Бальнеологічні курорти Західної та Центральної Європи. Особливості європейських курортів. Особливості лікувально-оздоровчого туризму. Нетрадиційні методи лікування на курортах. Основні методи лікування та оздоровлення. Історія розвитку гірськолижного туризму. Популярні світові гірськолижні курорти. Особливості клімату, які необхідно враховувати при виборі гірськолижного курорту. Специфіка гірськолижного туризму.

Основні регіони гірськолижного туризму. Особливості гірськолижних курортів Франції і Швейцарії. Популярні світові гірськолижні курорти. Західна Європа, як об'єкт гірськолижного туризму. Гірськолижний туризм в Америці та Австралії. Гірськолижні курорти Франції. Гірськолижні курорти Італії. Гірськолижні курорти Швейцарії. Програми обслуговування туристів. Особливості обслуговування в готелях на гірськолижних курортах. Історія

розвитку гірськолижного туризму. Популярні світові гірськолижні курорти. Особливості клімату, які необхідно враховувати при виборі гірськолижного курорту

Тема № 6. Діловий туризм

Види ділового туризму. Специфіка ділового туризму. Східна Європа та Україна у світовому діловому туризмі. Поняття «діловий туризм». Конгресно-виставковий туризм , як сегмент ділового туризму. Особливості ділового туризму. Конгресно-виставковий туризм. Найбільші центри конгресно-виставкової діяльності. Всесвітня туристична виставка. Інтенсив-туризм. Популярність нагородження поїздкою. Географія інтенсив-туризму. Визначення поняття «Інтенсив-туризм. Види Інтенсив-туризму. Світові інтенсив-програм. Розвиток інтенсив-туризм у світі. Особливості інтенсив-програм. Основні вимоги до побудови інтенсив програм. Сучасні світові інтенсив програми. Характерні особливості сучасних інтенсив програм. Перспективи розвитку інтенсив програм. Круїзний туризм. Основні поняття. Морський туризм. Класифікація круїзних маршрутів. Історія круїзного туризму. Характерні особливості круїзного туризму. Характеристика морських круїзів. Основні райони морських круїзів. Переваги морських круїзів. Західне та Східне Середземномор'я, круїзи по Північній Європі. Круїзи по регіону плавання: Панамський канал, Південно-Східної Азія. Круїзи по регіону плавання: Канада і Нова Англія, Південна Англія, Австралія, Нова Зеландія, Африка та Індійський океан. Перевезення на регулярних рейсах. Паромні переправи. Екскурсійні рейси. Передумови виникнення круїзного туризму. Перспективи розвитку круїзного туризму. Особливості круїзного туризму. Круїзний туризм в Україні. Типи річкових суддів. Критерії класифікації кают. Типологія круїзного маршрутів. Основні місця відвідування .

Тема № 7 Екологічний туризм

Поняття екотуризму. Причина виникнення екотуризму. Рекреаційні можливості екотуризму. Показники розвитку екотуризму. Основні місця екотуризму. Види екологічного туризму. Найперспективніші регіони екотуризму в Україні. Характеристика основних регіонів екотуризму в Україні. Найбільші національні парки світу. Найстаріші національні парки. Передумови виникнення екотуризму. Перспективи розвитку екотуризму. Заповідники Європи. Заповідники Америки. Основні вимоги до обслуговування туристів на бальнеологічних курортах.

Види бальнеологічних курортів. Софіївський парк. Парки Вінниччини. Особливості організації туризму в національних парках. Основні вимоги до організації екотуризму. Принципи організації екотуризму. Екологічний транспорт в Україні. Маршрути екологічних турів в Україні. Базові принципи екотуризму. Відмінні риси екотуризму. Основні цілі екотуризму. Розвиток екологічного туризму у Європі. Розвиток екологічного туризму в США . Розвиток екологічного туризму в Китаї. Екотуризм в країнах Близького Сходу. Особливості організації сільського зеленого туристу. Вимоги туристів до засобів розміщення.

Список використаної літератури:

Основна

- 1.Бабарицька В. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи. Сервісне забезпечення турпродукту: навч. посібник. — 2-ге вид., перероб. та доп. — К. : Альтерпрес, 2008. — 286 с.
- 2.Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підруч. / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. - К.: Знання, 2008. - 661 с.
- 3.Сокол Т. Г. Основи туризмознавства: Навчальний посібник. - К., 2006. - 76 с.

Додаткова:

- 4.Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу. - К.: Центр учбової літератури:2007- 224 с.
- 5.Король О.Д., Крачило М.П. Менеджмент туризму: Навчальний посібник. - Чернівці: Рута, 2008. - 240 с.
- 6.Васильєв В.Світовий досвід організації сільського туризму: метод. посіб. /В. Васильєв. П. Горішевський. Ю. Зінько та ін. — Вип. 1.- О. : 2009. — 54 с.
- 7.Васильєв В.Менеджмент сільського туризму: метод. посіб. / В.Васильєв. П. Горішевський. Ю. Зінько та ін. — Вип. 5.- О. : 2009. — 56 с.
- 8.Андренко Б.В. Загальна характеристика, особливості організації і проведення комерційних ділових заходів // науково-технічний збірник. - №85. - ХНАМГ, 2008. - С.58
- 9.Немоляева М. Международный туризм: вчера, сегодня, завтра/ М. Э. Немоляева, Л. Ф. Ходорков. -М.: Междунар. отношения, 2003. -174 с.
- 10.Яроцький П. Л. Паломницький (релігійний) туризм в Україні: перспективи розвитку. // Релігієзнавство. Навчальний посібник. 2-ге вид. - К., 2004.
- 11.Экономика и организация туризма. Международный туризм / Е.Л. Грачева, Ю.В. Забаев, Д.К. Исаев и др.; под ред.. Н.А. Рябовой, Ю.В. Забаева, Е.Л.Драчевой. – М.: КНОРУС, 2005, - 576 с.

